

EXAMENBULLETIN
HAVO
Atheneum/Gymnasium
2019

Teylingen
College Leeuwenhorst

Sector Leeuwenhorst

EXAMENBULLETIN TEYLINGEN COLLEGE HAVO, ATHENEUM, GYMNASIUM

Aan de leerlingen van de examenklassen havo, atheneum en gymnasium.

Dit boekje is een examenbulletin, waarin je de laatste mededelingen aantreft m.b.t. de verdere afhandeling van de schoolexamens en de gang van zaken m.b.t. het Centraal Examen.

Lees het een en ander goed door zodat je weet wat er van je verwacht wordt.
Dit examenbulletin bevat:

- Een lijst met belangrijke data (bladzijde 2)
- Enkele belangrijke regels die in acht genomen moeten worden tijdens de Centrale Examens (bladzijde 3 t/m 5)
- De dag van de uitslag (bladzijde 6)
- Wanneer ben je geslaagd? (bladzijde 7)
- Herkansing.... en dan? (bladzijde 8)
- Roosters van de Centrale Examen I en II (bladzijde 9 t/m 11)
- Lijst met hulpmiddelen die op het Centraal Examen gebruikt mogen worden (bladzijde 12 t/m 16)
- Lijst met examenummers (bladzijde 18 t/m 24)

Noordwijkerhout, maart 2019

S. Riko - Secretaris van het eindexamen havo
M.J.A. Lokhorst – Secretaris van het eindexamen vwo

BELANGRIJKE DATA

tot en met 5 april	lessen nog steeds verplicht voor alle kandidaten
8 april	Herkansingen SE 3
9 april t/m 19 april	Examentraining
16 april	uitreiken eindcijferlijst SE; leerlingen krijgen en controleren PERSOONLIJK hun eindlijst-SE. Eventuele verbeteringen moeten vóór 16.00 uur worden aangegeven bij de administratie.
18 april	cijfers SE worden verzonden naar de inspectie.
22 april t/m 3 mei	Vakantie (geen lessen)
9 mei t/m 23 mei	CENTRAAL EXAMEN - I ; Atheneum en Gymnasium beginnen op 9 mei met scheikunde (middag- zitting); HAVO op 9 mei(middagzitting) met wiskunde A en B. Zie bijgevoegd rooster op bladzijde 9 havo en 10 vwo .

De examens worden allemaal afgenomen in de gymzalen van Leeuwenhorst.

Zie ook het bijgevoegde examenrooster.

12 juni	Uitslag 1^e CE
13 juni 11.05 uur	uiterste inlevermoment aanvragen herkansing (CE-II) bij de administratie.
17,18,19 en 20 juni	CENTRAAL-EXAMEN - II = HERKANSING; zie bijgevoegd Rooster bladzijde 11 .
28 juni	Uitslag 2 ^e CE. Zodra de definitieve uitslag bekend is, zal de leerling daarover z.s.m. worden geïnformeerd.
28 juni 2019	officiële diploma-uitreiking Atheneum/Gymnasium Je bent, met je ouders, alvast van harte uitgenodigd. De officiële uitnodiging volgt nog.
5 juli 2019	officiële diploma-uitreiking HAVO Je bent, met je ouders, alvast van harte uitgenodigd. De officiële uitnodiging volgt nog.

MEDEDELINGEN : de periode tot het CE betreffend

De **eindcijfers** van het School Examen dienen op 16 april a.s. door **IEDERE LEERLING PERSOONLIJK** te worden opgehaald. Het is de bedoeling dat je dan persoonlijk je cijfers controleert en tekent voor akkoord.

MEDEDELINGEN : het CE betreffend

1. Het CE (Centrale Eindexamen) wordt dit jaar afgenomen in de gymzalen van Leeuwenhorst.
2. Bij alle zittingen van het examen word je 10 minuten vóór de aanvang in het examenlokaal verwacht. Ziekte e.d. dient zo spoedig mogelijk te worden gemeld bij de school, in ieder geval vóór de zitting.
3. Iedere leerling krijgt zijn eigen **examenummer** (zie bijlage). In de examenzaal neem je plaats aan de tafel waarop dit nummer klaarligt. Voor iedere afdeling is er een andere kleur:
Rood voor **Atheneum** en **Gymnasium**,
Groen voor **Havo**,
Blauw voor **Mavo**,

ENKELE EXAMENVOORSCHRIFTEN

1. Kandidaten, die meer dan een half uur te laat komen, kunnen **NIET** meer deelnemen aan de examenzitting. Bij een geldige reden - zulks ter beoordeling aan de sectordirecteur - kunnen zij voor het betreffende vak verwezen worden naar het 2e en/of 3e tijdvak.
2. Bij de diverse vakken op de roosterbijlage staan ook de hulpmiddelen, die je voor de verschillende vakken mag gebruiken op je eindexamen (**bijlage**). Andere hulpmiddelen dan die welke in de lijst vermeld zijn, mogen dus niet gebruikt worden. Ook mogen er **geen tassen en/of jassen** meegenomen worden in het examenlokaal.
3. De school zorgt voor alle soorten papier. Breng zelf wel een pen of balpen mee, want examenwerk - uitgezonderd het tekenen van grafieken - mag **NIET MET POTLOOD EN NIET IN ROOD** worden gemaakt. Ook is het gebruik van **TYPPEX niet toegestaan**.
4. Het werk wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door de school. Kandidaten mogen geen papier mee nemen naar het examenlokaal.
5. Zonder toestemming van een toezichthouder mag een kandidaat zich gedurende het examen niet verwijderen uit het examenlokaal. **Dus ook om naar het toilet te gaan, moet je toestemming vragen door je hand op te steken. Ga dus niet zo maar lopen!**
6. Indien een kandidaat zich bij het centraal examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, kan de directeur hem de (verdere) deelneming aan het CE ontzeggen, dan wel minder vergaande maatregelen nemen. **Je mag tijdens het examen geen mobiele telefoon bij je dragen. Als je hem toch bij je hebt op de examenzitting, moet je hem uitzetten en in bewaring geven bij de toezichthouders** (je kunt hem aan het einde van de zitting weer meenemen).
7. Tijdens het uitdelen van de opgaven dient er volkomen rust in het examenlokaal te heersen.
8. **Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur na het begin van de zitting tot het examenlokaal worden toegelaten.** Hij levert het werk in op het tijdstip dat voor de andere kandidaten geldt. Kandidaten die meer dan een half uur te laat komen, mogen niet meer deelnemen aan deze zitting.
9. Deelname aan een zitting betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt. Bijzondere omstandigheden (bv ernstige ziekte e.d.) dienen tijdig te worden gemeld.
10. Zij, die bij het examen toezicht houden, maken over het verloop een proces-verbaal op.
11. De examenopgaven mogen niet eerder dan na de officiële eindtijd van het examen buiten de examenruimten gebracht worden. Kandidaten die de opgaven mee naar huis willen nemen, dienen dus tot het einde van de zitting in de examenzaal te blijven of na afloop van de zitting hun opgaven te komen ophalen. Voorzie je eigen opgaveboekje van je naam bij het inleveren van je werk.
12. Kandidaten mogen, als ze klaar zijn de examenzaal verlaten. **Dit mag echter niet gedurende de eerste 30 minuten en de laatste 15 minuten van de zitting.** Een kwartier voor het einde van iedere zitting zal een toezichthouder de tijd aangeven. Vanaf dat moment tot het einde van de zitting mogen er geen kandidaten meer uit de examenruimte vertrekken.
13. **Aan het einde van de zitting blijven de kandidaten zitten, er mag nog niet gepraat worden zolang er nog examenwerk wordt opgehaald.** De toezichthouder geeft een sein als alle werk is ingenomen en de kandidaten

- het examenlokaal kunnen verlaten.
14. De opgaven welke voorzien zijn van een naam liggen daarna in de kleedkamer van de gymzaal.

Woensdag 12 juni: De uitslag

1. Mededelingen over de resultaten mogen niet eerder worden gedaan dan op 12 juni vanaf 14.00 uur. De lijst met geslaagde kandidaten wordt dan gepubliceerd op de website van de school. Alle kandidaten die niet geslaagd zijn, worden tussen 13.30 uur en 14.00 uur telefonisch benaderd. Degenen, die niet (telefonisch) bereikbaar zijn op dat tijdstip, moeten zelf de school bellen tussen 14.00 en 14.30 uur. **Dringend verzoek om de school in die periode niet "onnodig" te bellen; dan raken de lijnen overbezet en dat geeft grote problemen.** Vanaf 14.00 uur hangt er een lijst van geslaagde kandidaten in de hal en wordt de lijst op de website gepubliceerd. Vanaf 16.00 uur zijn alle geslaagden welkom in het Forum, alwaar een drankje klaar staat. De geslaagde leerlingen ontvangen een voorlopige cijferlijst met een formulier voor aanmelding voor herprofileren (=herkansen voor een beter cijfer, terwijl je al geslaagd bent).
2. De nog niet geslaagde kandidaten worden op 12 juni om 14.30 uur in lokaal 3.15 (havo) of lokaal 1.13 (vwo) verwacht om hun cijferlijst op te halen en eventueel afspraken te maken over hun deelneming aan de herkansing van het Centraal Examen. De betrokken docenten zullen je hierover adviseren.
3. *Voor de herkansingsregeling voor het CE zie bijlage.* De herkansingen van het CE vinden plaats op **17,18,19 of 20 juni**; het rooster vind je weer in dit bulletin. Uitslagen van de herkansingen worden z.s.m. bekend gemaakt.
4. De officiële diploma-uitreiking vindt dit jaar plaats op 28 JUNI (atheneum & gymnasium) of 5 JULI (havo). We nodigen jullie en je ouders bij deze al vast van harte uit om daarbij aanwezig te zijn.
5. Mocht je onverhoopt aangewezen zijn op de derde periode van het CE (door ziekte bv of andere oorzaken), dan zal dhr. Riko of dhr. Lokhorst daarover contact met je opnemen; aanmelding en inschrijving wordt door de school verzorgd na overleg met de kandidaat.

Zak/slaagregeling HAVO en VWO

Een kandidaat is geslaagd als:

- a. Het gemiddelde van zijn/haar behaalde cijfers voor de eindexamens minstens 5,50 is.
- b. Voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde is het eindcijfer van hoogstens 1 vak onvoldoende; deze onvoldoende mag niet lager zijn dan een 5 (kernvakkenregel).
- c. Hij/zij voor alle cijfers een zes of hoger heeft
- d. Hij/zij een vijf heeft en alle andere cijfers zes of hoger zijn
- e. Hij/zij een vier heeft en alle andere cijfers zes of hoger zijn en daarbij het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt
- f. Hij/zij twee vijven of één vijf en één vier heeft en alle andere cijfers zes of hoger zijn en daarbij het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt
- g. Hij/zij geen eindcijfer van een 3 of lager heeft

Combinatiecijfer havo

De op een heel getal afgeronde cijfers voor maatschappijleer, Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) en het profielwerkstuk, die alle drie niet lager dan een vier mogen zijn, vormen samen het op een heel getal afgeronde combinatiecijfer dat bij de uitslagbepaling wordt betrokken.

Combinatiecijfer vwo

De op een heel getal afgeronde cijfers voor maatschappijleer en het profielwerkstuk, die beide niet lager dan een vier mogen zijn, vormen samen het op een heel getal afgeronde combinatiecijfer dat bij de uitslagbepaling wordt betrokken.

Tenslotte:

- Alle handelingsdelen van het schoolexamen zijn minimaal met een voldoende afgesloten.
- De rekentoets is afgelegd.

Wiskunde D hoort niet bij de kernvakkenregeling.

Herkansing CE-II

De herkansingsregels van het Centraal Examen zijn als volgt:

Elke kandidaat mag voor één vak een herkansing doen, ongeacht of hij geslaagd is of niet. Dat betekent dat iedere kandidaat na de eerste uitslagbepaling per examenjaar voor één vak mag deelnemen aan het centraal examen van het volgende tijdvak van hetzelfde examenjaar.

Deze herkansingsregeling houdt dus in, dat :

- iedereen, ongeacht de eerste uitslag, mag herkansen;
- bij al deze herkansingen geldt dat het hoogste cijfer telt.

Uiteraard is herkansing alleen mogelijk als de eerste uitslag is gebaseerd op de resultaten van een **voltooid** centraal examen.

Verdere bijlagen:

1. Rooster CE-I havo
2. Rooster CE-I vwo
3. Rooster CE-II havo / vwo
4. Overzicht van de toegestane hulpmiddelen (basispakket)
5. Overzicht examenummers kandidaten

INFORMATIEBRONNEN met betrekking tot het examen

Internet

Op het cito vind je allerlei informatie en wordt iedere dag de officiële uitwerkingen van het examen bekend gemaakt. De uitwerkingen worden vrijgegeven na afloop van de zitting.

Het cito-adres is: www.cito.nl

www.eindexamen.nl is een officiële informatiebron van het Ministerie van Onderwijs.

Wil je nog extra oefenen via internet, kijk dan op:

www.eindexamentraining.nl

www.examenbundel.nl of

www.havovwo.nl

Bijlage 1:

Rooster 2019 1e tijdvak HAVO

Dag	Tijd	Vak
Donderdag 9 mei		
	13.30 – 16.30 uur	Wiskunde A en B
Vrijdag 10 mei	09.00 – 11.30 uur	Duits
	13.30 – 16.30 uur	Management & organisatie
Maandag 13 mei	09.00 – 12.00 uur	Geschiedenis
	13.30 – 16.30 uur	Natuurkunde
Dinsdag 14 mei		
	13.30 – 16.00 uur	Engels
Woensdag 15 mei		
	13.30 – 16.00 uur	Frans
Donderdag 16 mei		
	13.30 – 16.30 uur	Nederlands
Vrijdag 17 mei	09.00 – 11.30 uur	Muziek
	13.30 – 16.30 uur	Biologie
Maandag 20 mei		
	13.30 – 16.30 uur	Economie
Dinsdag 21 mei	09.00 – 12.00 uur	Aardrijkskunde
	13.30 – 16.30 uur	Scheikunde
Woensdag 22 mei		
	13.30 – 16.00 uur	Handvaardigheid
Donderdag 23 mei		
	13.30 – 16.00 uur	Spaans

Bijlage 2:

Rooster 2019 1e tijdvak VWO

Dag	Tijd	Vak
Donderdag 9 mei		
	13.30 – 16.30 uur	Scheikunde
Vrijdag 10 mei	09.00 – 11.30 uur	Muziek
	13.30 – 16.30 uur	Nederlands
Maandag 13 mei	09.00 – 12.00 uur	Geschiedenis
	13.30 – 16.30 uur	Biologie
Dinsdag 14 mei	09.00 – 11.30 uur	Duits
	13.30 – 16.30 uur	Economie
Woensdag 15 mei		
	13.30 – 16.00 uur	Engels
Donderdag 16 mei		
Vrijdag 17 mei	09.00 – 12.00 uur	Aardrijkskunde
	13.30 – 16.30 uur	Natuurkunde
Maandag 20 mei	09.00 – 12.00 uur	Filosofie
	13.30 – 16.30 uur	Wiskunde A, B en C
Dinsdag 21 mei	09.00 – 12.00 uur	Latijn
	13.30 – 16.30 uur	Management & Organisatie
Woensdag 22 mei		
	13.30 – 16.00 uur	Frans
Donderdag 23 mei		
	13.30 – 16.00 uur	Spaans

Bijlage 3:

Rooster 2019 2e tijdvak HAVO en VWO

<u>Dag</u>	<u>Tijd</u>	<u>HAVO</u>	<u>VWO</u>
Maandag 17 juni	13.30 – 16.00	Engels	Engels
		Spaans	Spaans
	13.30 – 16.30	economie	economie
		Nederlands	Nederlands
Dinsdag 18 juni	09.00 – 12.00		Latijn
	13.30 – 16.00	Frans	Frans
		Duits	Duits
	13.30 – 16.30	wiskunde A	wiskunde A en C
		natuurkunde	natuurkunde
		scheikunde	scheikunde
		geschiedenis	geschiedenis
Woensdag 19 juni	13.30 – 16.00	handvaardigheid	
	13.30 – 16.30	biologie	biologie
		aardrijkskunde	aardrijkskunde
		m&o	m&o
		wiskunde B	wiskunde B
Donderdag 21 juni	09.30 – 12.00		muziek**
	14.00 – 16.30	muziek**	

**** De aangewezen vakken worden afgenomen door de commissie staatsexamens VO.**

Bijlage 4: Hulpmiddelen havo en vwo 2018

Wat is anders in 2018?

1. Wat is anders in 2019?

- De lijst met toegestane grafische rekenmachines is geactualiseerd.
- Door het CvTE goedgekeurde atlas voor het ce aardrijkskunde havo in 2019 is de Grote Bosatlas, 55^e druk inclusief een aanvullend katern.

2. Toegestane hulpmiddelen havo en vwo 2019

vak	havo en vwo
alle vakken	basispakket (zie 3.1)
alle schriftelijke examens	woordenboek Nederlands (zie 3.2) nietmachine
Latijn, Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek (zie 3.3)
Fries, moderne vreemde talen	woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels (zie 3.4)
wiskunde A, B, C	- grafische rekenmachine (zie 3.5); - roosterpapier in cm ²
biologie, natuurkunde, scheikunde	- goedgekeurd informatieboek: Binas 6e editie of Sciencedata (zie 3.6)
aardrijkskunde	Door het CvTE goedgekeurde atlas voor het CE in 2019 is de Grote Bosatlas: - 54^e druk, voor vwo - 55^e druk inclusief aanvullend katern*, voor havo
muziek, kunst (algemeen)	Computer

* Dit extra katern is gratis verkrijgbaar bij uitgever Noordhoff.

basispakket

Het standaard basispakket bij alle centrale examens bevat:

- Tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geometrische driehoek
- vlakgum
- rekenapparaat – zie 3.5

Bij de vakken waar een grafische rekenmachine is toegestaan, is ALLEEN een grafische rekenmachine toegestaan. Het is een kandidaat bij die vakken niet

toegestaan de beschikking te hebben over een gewone rekenmachine.

3.1 woordenboek Nederlands bij alle schriftelijke examens

Een eindelijk verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle schriftelijke examens. In plaats van het eindelijk woordenboek Nederlands mag ook gebruikgemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (bijvoorbeeld naar de thuistaal van de kandidaat).

Bij vakspecifieke termen kan het woordenboek aanleiding geven tot verwarring. Een voorbeeld: eentonigheid heeft in het vak muziek een betekenis die niet strookt met de beschrijving in een woordenboek. In situaties zoals het gegeven muziekvoorbeeld is de vakinhoudelijke omschrijving de geldige. Voor een inhoudelijk afwijkende omschrijving worden geen punten toegekend, ook niet als de kandidaat deze omschrijving letterlijk aan het woordenboek heeft ontleend.

3.2 woordenboek bij klassieke talen

Bij **Latijn en Grieks** is een woordenboek toegestaan en een grammaticaoverzicht (in het woordenboek of los) zonder voorbeeldzinnen en toelichting op het gebied van de syntaxis. Niet toegestaan is een woordenboek dat specifiek is toegesneden op een auteur aan wiens werk de vertaalopgave ontleend is.

Bij **Grieks** is het woordenboek van Ch. Hupperts toegestaan inclusief het hierin opgenomen grammatica-overzicht en de alfabetische werkwoordenlijst. Ook is het toegestaan dit grammatica-overzicht en deze alfabetische werkwoordenlijst (als los boekje uitgegeven onder de naam Compendium) naast een ander Grieks woordenboek te gebruiken.

Bij **Latijn** is het woordenboek Latijn-Nederlands van H. Pinkster toegestaan inclusief het daarin opgenomen grammaticaoverzicht. Ook is het toegestaan dit als los boekje uitgegeven grammaticaoverzicht naast een ander Latijns woordenboek te gebruiken.

3.3 woordenboek bij de moderne vreemde talen en Fries

3.4.1 Bij de moderne vreemde talen en Fries is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal *) toegestaan.

Bij centrale examens met schrijfvaardigheid kan een woordenboek thuistaal - doeltaal de kandidaat behulpzaam zijn.

Bij centrale examens zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek thuistaal - doeltaal niet zinvol maar ook niet verboden.

Een woordenboek doeltaal - thuistaal en thuistaal - doeltaal in één band is dus toegestaan. Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

Voor Fries geldt voor het woordenboekgebruik hetzelfde.

3.4.2. Bij het vak **Engels** mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels-Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

*) Voor de meeste leerlingen is Nederlands de thuistaal. Bij de centraal examens Frans is dus een woordenboek Frans – Nederlands toegestaan. Een kandidaat die Pools als thuistaal heeft mag in plaats van Frans – Nederlands kiezen voor een woordenboek Frans – Pools. 'Thuistaal' hoeft in dit verband niet letterlijk genomen te worden. Voorbeeld: Als Berbers de thuistaal is en een woordenboek doeltaal - Berbers is niet voorhanden, mag ook gekozen worden voor doeltaal – Arabisch.

3.5 Rekenapparaten

3.5.1 Rekenmachine met basisbewerkingen.

Bij de vakken zonder grafische rekenmachine is een rekenmachine met

basisbewerkingen voldoende. Niet toegestaan echter zijn rekenmachines met basisbewerkingen die:

- a. op het lichtnet aangesloten moeten worden
- b. tijdens het examen opgeladen moeten worden
- c. geluidsoverlast bezorgen
- d. zijn voorzien van een schrijfbal, alarminstallatie, dan wel zend- en/of ontvangstmogelijkheden
- e. alfanumeriek zijn
- f. grafieken kunnen weergeven in het afleesvenster

3.5.2 Grafische rekenmachine

3.5.2.1 Algemeen

Alleen wanneer (op basis van de syllabus van een vak) de grafische rekenmachine noodzakelijk blijkt wordt de grafische rekenmachine toegestaan. De enige vakken waar de grafische rekenmachine dientengevolge nog is toegestaan, zijn wiskunde A, B en C.

3.5.2.2 Types toegestane grafische rekenmachines

Het is mogelijk dat te zijner tijd nieuwe types worden toegestaan. De machines die in 2019 in elk geval zijn toegestaan:

Casio:

- fx-9860GII(SD) met examenstand: OS 2.07 en hoger;
- fx-CG20 met examenstand: OS 2.01 en hoger;
- fx-CG50.

Hewlett Packard:

- HP Prime

mits in de examenstand de volgende instellingen zijn gerealiseerd:

- De time-out is ingesteld op 4 uur.
- Het geheugen is gewist.
- De knipperende LED staat aan.
- Gebruikerstoepassingen zijn uitgeschakeld.
- CAS is uitgeschakeld.
- Opmerkingen en programma's zijn gewist en onbereikbaar gemaakt.
- Nieuwe opmerkingen en programma's aanmaken is geblokkeerd.

Wij spreken daarbij de eis uit dat de examenstand wordt ingesteld door de examiner, aangezien de controle óf de machine in examenstand staat wel kan worden uitgevoerd zonder de leerling te storen maar niet of de machine in de **juiste** examenstand staat.

Texas Instruments:

- TI-84 Plus T vanaf versie OS 5.1, de basisversie met LED lampje;
- TI-84 Plus CE-T vanaf versie OS 5.1.5;
- TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS) vanaf versie

OS 4.4.0.532. Oudere types, ook die eerder wel waren toegestaan, zijn NIET meer toegestaan.

3.5.3 Voorwaarden gebruik Grafische rekenmachine

Een grafische rekenmachine is op het centraal examen alleen toegestaan als het geheugen van de grafische rekenmachine is geblokkeerd door een examenstand. Dat houdt onder meer in dat applicaties, programma's en (tekst)bestanden niet benaderbaar of bruikbaar zijn en dat een eventuele CAS-functionaliteit niet beschikbaar is. Het moet direct zichtbaar zijn of een machine in examenstand staat. Dit moet op ieder moment tijdens het examen te controleren zijn zonder de kandidaat te storen.

Verder geldt het volgende:

- a. Een grafische rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- b. Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere kandidaat.
- c. Het is niet toegestaan dat de kandidaat tegelijkertijd de beschikking heeft over twee (grafische) rekenmachines.
- d. In machines met een SD-slot mag tijdens het CE geen SD-kaart zitten.

3.6 Informatieboeken natuurwetenschappelijke vakken

Wij raden gebruikers aan kennis te nemen van de errata bij Binas op de website van Noordhoff Uitgevers en bij ScienceData op de website van Uitgeverij Walvaboek. Het is toegestaan deze fouten in het betreffende informatieboek te verbeteren.

Andere wijzigingen mogen niet in het informatieboek worden aangebracht. Dat geldt ook voor het aanbrengen van (al dan niet beschreven) plakkertjes.

3. Aanvullende opmerkingen

4.1 computer

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor alle kandidaten. De school kan het ook toestaan voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vwo en havo dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld.

Bovenstaande regels gelden ook (bij de centrale examens waarbij spelling wordt beoordeeld) indien een kandidaat van de tekstverwerker gebruik maakt vanwege zijn beperking. Ook dan dient de spellingcontrole te worden uitgeschakeld. Dit geldt voor kandidaten met een visuele of fysieke beperking. Aan kandidaten met een dyslexieverklaring mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan. De correctoren moeten de aftrekregels voor spellingfouten ook toepassen bij leerlingen

die met spellingcontrole hebben gewerkt.

Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computereexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is o.m. een (papieren) woordenboek toegestaan.

Op [http://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/wanneer-is-de-computer-tijdens-een staan aanwijzingen voor scholen die de computer als schrijfgerei willen inzetten](http://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/wanneer-is-de-computer-tijdens-een-staan-aanwijzingen-voor-scholen-die-de-computer-als-schrijfgerei-willen-inzetten).

4.2 noodzakelijk of toegestaan?

De lijst geeft een opsomming van de toegestane hulpmiddelen.

De mate waarin een toegestaan hulpmiddel ook noodzakelijk is, varieert tussen vakken, hulpmiddelen en kandidaten. Een feitelijk noodzakelijk hulpmiddel is bijvoorbeeld de atlas bij havo en vwo: in opgaven wordt concreet naar kaarten verwezen en het lijkt niet aannemelijk dat een kandidaat alle kaarten voldoende heeft gememoriseerd.

Bij het verklarend woordenboek Nederlands is de behoefte en noodzaak kandidaat-afhankelijk: de een kent meer woorden dan de ander, de een heeft ook meer behoefte aan de zekerheid van het woordenboek dan de ander.

Door scholen wordt soms gevraagd of de school de hulpmiddelen ter beschikking moet stellen, of dat aan de kandidaat kan worden gevraagd ze mee te nemen.

Dat is ter keuze aan de school. Als bij een hulpmiddel tussen twee opties kan worden gekozen (bijvoorbeeld ScienceData en Binas bij de natuurwetenschappelijke vakken), dan mag de kandidaat slechts één van beide gebruiken.

Twee woordenboeken Nederlands of twee grafische rekenmachines zijn evenmin toegestaan.

Overige zaken

Naast het basispakket hulpmiddelen kan de kandidaat enkele hulpmiddelen meenemen die niet genoemd zijn, die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep).

Hulpmiddelen die een relatie kunnen hebben met exameneisen zijn niet toegestaan.

Daaronder vallen onder andere tekensjablonen en spellingkaarten. Hulpmiddelen die geen relatie tot de exameneisen hebben maar geen enkele examenfunctie dienen, dienen te worden geweerd; niet omdat daardoor de exameneisen worden aangetast, maar omdat de ontstane onoverzichtelijkheid kan leiden tot een indirecte aantasting van exameneisen. Bij twijfel of een specifiek hulpmiddel een relatie tot de exameneisen heeft, wendt de school zich tot het CvTE.

4.3 schoolexamen en centraal examen

De regeling legt de toegestane hulpmiddelen vast voor het centraal examen. Er is geen voorschrift dat bij alle schoolexamens van een vak dezelfde hulpmiddelen zouden moeten worden voorgeschreven als bij het centraal examen. De school kan gegronde redenen hebben om bijvoorbeeld vast te leggen dat bij kleinere toetsen in de moderne vreemde talen geen woordenboek is toegestaan, of dat bij sommige toetsen in een vak met grafische rekenmachine volstaan moet worden met een eenvoudige grafische rekenmachine of dat zelfs helemaal geen rekenmachine gebruikt mag worden. De school kan omgekeerd ook bij schoolexamentoetsen hulpmiddelen toestaan die in het centraal examen niet zijn toegestaan.

Nog enkele laatste opmerkingen

- *Als je iets nog niet zeker weet, vraag het dan. Je kunt altijd bij een vakdocent, je mentor, de administratie of de schoolleiding terecht.*
- *Zorg ervoor dat je op tijd op de examenzitting aanwezig bent. Het is verstandig om altijd minimaal een kwartier voor de aanvang van een examen aanwezig te zijn; de examenzaal is dan open.*
- *Controleer enkele dagen voor aanvang van je examen of je schrijfmateriaal, geodriehoek en liniaal in orde zijn. Koop ook altijd een nieuwe batterij voor je rekenmachine.*
- *Ga tijdig na of je weet wat er bij de verschillende vakken van je verwacht wordt.*
- *Tijdens een examen zijn er vaak bijlagen. Hierop maak je sommige vragen van het examen (vaak tekeningen of grafieken). Let erop dat je deze bijlagen inlevert en niet per ongeluk mee naar huis neemt. Heb je zo'n bijlage eenmaal meegenomen naar buiten, dan kun je hem niet meer inleveren; je verspeelt een aantal punten !!!*
- *Het is toegestaan om iets te drinken en iets te eten mee te nemen in de examenzaal, zolang het nuttigen hiervan anderen niet stoort. Het is echter niet toegestaan schriften en/of boeken mee te nemen in de examenzaal. Ook je jas mag niet mee in de examenzaal. Je mag tijdens het examen absoluut geen mobiel/iPod e.d. bij je dragen.*
- *Zorg dat je uitgerust op het examen verschijnt. Het is niet verstandig om de avond voor het examen nog tot heel laat te leren; ook 's morgens voor het examen vroeg opstaan en dan nog een keer alles doornemen is niet aan te raden.*
- *Alle hulpmiddelen moeten in originele staat zijn. Er mogen geen losse blaadjes in zitten en er mag uiteraard niets in geschreven of geplakt zijn. Je mag tijdens de zitting ook niets van een medekandidaat lenen.*
- **SUCCES!!!!!!!!!!**

Bijlage 5:	Lijst met examennummers 2019	
	VWO rood	
Examennummer	Volledige Naam	Klas
L400	Olaf Aartman	L6Vb
L401	Brya Ali	L6Va
L402	Noor Alkemade	L6Va
L403	Adham Artimi	L6Vc
L404	Niels Barnhoorn	L6Va
L405	Barry van den Berg	L6Vd
L406	Bo van den Berg	L6Vc
L407	Nienke Berg	L6Vc
L408	Rosa Berg	L6Va
L409	Finn Beukers	L6Va
L410	Jimme Bieseman	L6Vd
L411	Maaïke Bogaards	L6Vc
L412	Max Braggaar	L6Va
L413	Frank van den Broek	L6Vc
L414	Eline Broere	L6Vd
L415	Maud Burcksen	L6Vb
L416	Bridget Caspers	L6Vb
L417	Daniël van Dam	L6Vb
L418	Lorena Damen	L6Vd
L420	Roosmarie Dijkstra	L6Vd
L419	Tess van Dijk	L6Va
L421	Karol Dominiak	L6Vb
L422	Chimène Donker	L6Vd
L423	David van Duijn	L6Va
L424	Dominique van Duijn	L6Va
L425	Ruben van Duijn	L6Vd
L426	Jill van Duin	L6Va
L427	Max van Duin	L6Va
L428	Florentin Dutruel	L6Vd
L429	Lotte van Elk	L6Va
L430	Ryan Godé	L6Vc
L431	Emma Groot	L6Vb
L432	Nick Heemskerk	L6Vb
L433	Rens Heemskerk	L6Vd
L434	Isabelle Hertogh	L6Vb
L435	Michelle van den Hoek	L6Vc
L436	Fleur Hoogenboom	L6Vb
L437	Anne Hopstaken	L6Vc
L438	Hugo Janse	L6Vc
L439	Henk Janson	L6Vd
L440	Bram Janssens	L6Vd
L441	Joost Jansze	L6Vb

L443	Tim de Kan	L6Vc
L444	Robin Kappe	L6Vb
L445	Alon Keijzer	L6Vc
L446	Ruben van Kesteren	L6Vc
L447	Stefanie van der Klugt	L6Vd
L448	Janneke Koomen	L6Vd
L449	Michal Kranefuss	L6Vc
L450	Thomas van Kreij	L6Vb
L451	Chantal Kroon	L6Vb
L452	Maurits Leendertse	L6Va
L453	Floris van Leeuwen	L6Vd
L454	Tom van Leeuwen	L6Va
L455	Luca Liesting	L6Vc
L457	Alyssa van Maris	L6Vd
L458	Django Meiland	L6Va
L459	Kiki Meiland	L6Vb
L460	Elise Melgert	L6Vb
L461	Christiaan Mink	L6Vd
L462	Tim de Mooij	L6Vb
L463	Finn Mossel	L6Va
L464	Pieter Mostard	L6Vb
L465	Iris Mulder	L6Vd
L466	Max Nasveld	L6Vc
L468	Marjolein Passchier	L6Vd
L469	Lotte Pebesma	L6Va
L470	Marco van der Ploeg	L6Vd
L471	Annabel Plompen	L6Vb
L473	Casper van Rijnberk	L6Vc
L472	Noa van Rijn	L6Vd
L474	Lex van Rooijen	L6Vb
L475	Sofie van der Salm	L6Vd
L476	Gijs Schlief	L6Vb
L477	Marit Schoenmaker	L6Vc
L478	Anneke Schroeter	L6Vd
L479	Marjolein Severens	L6Vd
L480	Mark van der Slot	L6Vb
L481	Laura Treffers	L6Va
L482	Isa Turk	L6Vd
L483	Sarah van Utrecht	L6Vc
L484	Britt van Veen	L6Va
L485	Marije Veenhof	L6Va
L486	Marije van de Velde	L6Vb
L487	Bente Vendel	L6Vc
L488	Bibi Visser	L6Va
L489	Chloë van der Voort	L6Vc
L490	Eline van der Vossen	L6Va
L491	Christiaan Warmerdam	L6Va
L492	Elise Warmerdam	L6Vc

L493	Paulien Warmerdam	L6Va
L494	Jonna Wendt	L6Vb
L495	Marielène Wertebroek	L6Vd
L496	Stefanie Westerik	L6Va
L497	Lucia Westers	L6Vc
L498	Steef van der Wiel	L6Vc
L499	Mike Willemse	L6Va
L500	Mylo de Winter	L6Vb
L502	Oliwia Witek	L6Va
L501	Nena de Wit	L6Vb
L503	Guusje de Witt	L6Vc
L504	Olivia Zalewska	L6Vc

	HAVO groen	
Examenummer	Volledige Naam	Klas
L200	Evi Aartman	L5Hb
L201	Damian Adriaens	L5Hf
L202	Jesper Alders	L5Hf
L203	Geke Alkemade	L5He
L204	Sophie Alkemade	L5Hb
L205	Famke van Ankeren	L5Hd
L206	Coco Arensman	L5Hf
L208	Noa Augustinus	L5Hd
L207	Ton Augustinus	L5Hb
L209	Amina Barij	L5Hf
L210	Nino Beijk	L5Ha
L211	Lieke van den Berg	L5Ha
L212	Pieter van den Berg	L5Hc
L215	Fleur Berkelaar	L5Hb
L213	Romy van Berkel	L5He
L214	Twan van Berkel	L5Ha
L216	Isis van der Blom	L5He
L217	Thijmen Boelema	L5Hb
L218	Zara den Boer	L5Ha
L219	Pascalie Bos	L5Hf
L220	Michael Bouma	L5Hd
L221	Tim Boxmeer	L5Ha
L222	Daisy Broekhof	L5Hb
L223	Laura van der Burg	L5Hc
L224	Melanie Cats	L5Hf
L225	Maarten Chin-Chan-Sen	L5Hc
L226	Femke van Denzen	L5Hf
L227	Koen van Diemen	L5Ha
L228	Kasper Dobbe	L5Hb
L229	Isa Duindam	L5Hd
L230	Max Duivenvoorde	L5He
L231	Laurens van Eck	L5Hd
L232	Stan van Eeden	L5Hc
L233	Tijn van Eeden	L5Hc
L234	Eefje van Elk	L5Hc
L235	Florianne Fassotte	L5Hc
L236	Naomi Fengler	L5Hc
L237	Stan Frijns	L5Ha
L238	Laura Geljon	L5Hb
L239	Jesse Gerrits	L5Hc
L240	Kevin van Gijlswijk	L5Ha
L241	Julia Górska	L5Hb
L242	Pim Groen	L5He

L243	Elvira de Groot	L5Ha
L244	Teije de Groot	L5He
L245	Rick de Haas	L5He
L246	Zeppelin van Hage	L5Hc
L247	Nordine Hajjaji	L5Hd
L248	Marloes Halvemaan	L5Hf
L249	Stijn Hartevelt	L5He
L250	Nikita Hartman	L5Hb
L251	Rahma Hassan	L5Ha
L252	Kim Herbrink	L5He
L253	Fleur Hoogeveen	L5Hb
L254	Didi de Hosson	L5Hb
L256	Jade Huang	L5Ha
L255	Mexx Hu	L5Hd
L257	Tamar van Iterson	L5Hf
L258	Axel de Jong	L5Hb
L365	Sam de Jong	L5Hc
L259	Luca Kagenaar	L5Hb
L260	Storm de Kan	L5Hd
L261	Jonas Keijzer	L5Hc
L262	Quinty van Kesteren	L5Hc
L263	Kim Kleverlaan	L5Hf
L264	Lisa van Klink	L5Ha
L265	Tijs Knapp	L5Hf
L266	Vanya Knoppert	L5Hd
L267	Bart Kooijman	L5Hb
L268	Bas Kooijman	L5Hb
L269	Joyce Korbee	L5Hc
L270	Gijs Kortekaas	L5Hc
L271	Mees Kortekaas	L5Hc
L272	Thom Kraaijmes	L5Hb
L273	Bregtje van de Krol	L5Ha
L274	Luka ter Laak	L5Ha
L275	Simon de Lange	L5Ha
L276	Nina van Leeuwen	L5Hd
L277	Suzanne Legel	L5Ha
L278	Thijs Legel	L5He
L279	Puck Lemmers	L5Hd
L280	Imke van Liempt	L5Hb
L281	Sjoerd van der Linden	L5Hc
L282	Kevin MacDonald	L5Hc
L283	Oussama Mastouri	L5Ha
L284	Edward van der Meer	L5Hc
L285	Liselot van der Meer	L5Hd
L286	Maaïke van der Meer	L5Hc
L287	Max Meesters	L5Hc
L288	Jasmijn Meeuwis	L5Hf
L292	Ilse Meijer	L5Hd

L289	Gijs van der Meij	L5Hd
L290	Jan van der Meij	L5Ha
L293	Luke Meijles	L5Hc
L291	Willem van der Meij	L5He
L294	Tessa Meiland	L5Hd
L295	Emily Mills	L5Hb
L296	Malou Mittertreiner	L5Hd
L297	Gijs de Mooij	L5He
L298	Joey van Munsteren	L5He
L299	Sophie Nelis	L5Hd
L364	Sietse Neve	L5Hd
L300	Annick Nieuwenhuys	L5Hf
L301	Eefje van Noort	L5Hd
L302	Eliane Nulkes	L5He
L304	Stan Oliemans	L5Hc
L303	Teun Olie	L5Hf
L305	Babet Ommering	L5He
L306	Birgit Ouwersloot	L5Hf
L307	Stijn Paumen	L5He
L308	Angie Peschier	L5Hf
L309	Xavier Pijnacker	L5He
L310	Robine Possemis	L5He
L311	Annah Pouw	L5Hb
L312	Cas Pouwels	L5Hf
L313	Kaj van der Putten	L5Ha
L314	Fleur Regeer	L5Hf
L315	Julian de Ridder	L5Ha
L316	Steffi Rijnders	L5He
L317	Floris Ruigrok	L5He
L318	Ana Ruijs	L5Hc
L319	Annelies Ruijs	L5Hb
L320	Dion van der Sanden	L5Hd
L321	Mike van der Sanden	L5Ha
L322	Tommas Scheenstra	L5Hd
L323	Sophie Scholten	L5Hb
L324	Luuk Schrama	L5Hd
L325	Skip Snel	L5He
L326	Marijn van Staveren	L5Ha
L327	Joost van Steen	L5Ha
L328	Twan Steenvoorde	L5Hb
L329	Wytze Stokman	L5Hd
L330	Noa Strijk	L5Hd
L331	Emma Tamerus	L5He
L332	Dave Tetteroo	L5Hd
L333	Roxy van Tol	L5Hc
L334	Twan van Tol	L5Ha
L335	Mark Troost	L5Hd
L336	Sabine Turenhout	L5Hf

L337	Evi Uittenbogaard	L5Hf
L338	Jon ter Veen	L5Ha
L339	Silke Vink	L5Hb
L340	Ruben Visser	L5He
L341	Jaro van Vliet	L5Hb
L342	Fabiënne Vonk	L5Hd
L343	Jason Vonk	L5Hc
L344	Noël Vreugdenhil	L5He
L345	Dave de Vries	L5Hc
L346	David Wagenmaker	L5Hb
L347	Jessica Warmerdam	L5Hd
L348	Sofie Warmerdam	L5Hf
L349	Maryam Wasteen	L5Ha
L350	Laine van der Weijden	L5Ha
L351	Bas Weijers	L5Hf
L352	Susan Wentink	L5He
L353	Maud van der Werf	L5Hd
L354	Antonie Wesseling	L5Ha
L355	Bas van Wieringen	L5Hd
L356	Ella Wijma	L5Ha
L357	Linn Wijts	L5Hc
L358	Eva Willems	L5Ha
L359	Amée de Witte	L5Hf
L360	Loes Wormgoor	L5Hf
L361	Renske Zaadnoordijk	L5Hb
L362	Isabelle Zethof	L5He
L363	Alex van Zuijlen	L5Hb